

datum: 3 oktober 2023

Conceptnota: **SDG-partnerschappen, een nieuwe vorm van internationale samenwerking**

1. **Context**

De VVSG heeft via DGD (directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp) subsidies bekomen voor het programma GloBe 2022-2026. Binnen dit programma werkt de VVSG aan goed lokaal bestuur in 7 landen (België, Benin, Ecuador, Nicaragua, Rwanda, Senegal & Zuid-Afrika). We doen dit via drie sporen: namelijk via stedenbanden, samenwerkingen tussen de VVSG en zusterverenigingen en de ondersteuning van de integratie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) in het beleid van Vlaamse lokale besturen.

De VVSG heeft vanuit DGD de vrijheid gekregen om binnen het programma GLoBe te experimenteren met alternatieve vormen van gemeentelijke internationale samenwerking (los van de klassieke stedenband). De VVSG grijpt de periode 2022 – 2026 aan om een nieuwe vorm van internationale samenwerking uit te denken en uit te testen in de vorm van 8 gemeentelijke partnerschappen (waarvan 4 in Benin en 4 in Rwanda). Deze alternatieve vorm van gemeentelijke internationale samenwerking kreeg de naam 'SDG-partnerschappen'. In deze conceptnota worden de grote lijnen besproken van het concept SDG-partnerschappen.

Een Vlaamse stuurgroep, die het proces van het begin tot het eind opvolgt, bestaat uit vertegenwoordigers van Vlaamse lokale besturen en VVSG medewerkers. Hierin zetelt 1 ambtenaar, een politicus en een algemeen directeur. De stuurgroep staat in voor kritische reflectie op het ontwerp en de uitvoering van de SDG-partnerschappen. Ook de zusterverenigingen van de VVSG uit Rwanda en Benin (RALGA: de Rwandese vereniging van lokale besturen of Rwanda Association of Local Government Authorities en ANCB: de vereniging van lokale besturen in Benin of Association Nationale des Communes du Bénin) zijn nauw betrokken bij de uitwerking, uitvoering en opvolging van de SDG-partnerschappen.

2. **Wat staat er in het ingediende DGD dossier?**

Omdat alsmat minder Vlaamse lokale besturen zich engageren voor een structurele stedenband, die als administratief zwaar wordt aanzien, wil de VVSG alternatieve en meer laagdrempelige vormen van internationale samenwerking identificeren, delen en faciliteren. Concreet wil de VVSG in de periode 2022-2026 experimenteren met 'SDG-partnerschappen'.

Zoals omschreven in het subsidiedossier GLoBe, streeft de VVSG ernaar dat “Vlaamse lokale besturen innovatieve vormen van internationale samenwerking kennen en ermee experimenteren”. Met deze innovatieve vormen van internationale samenwerking hoopt de VVSG enerzijds bij te dragen aan de realisatie van de Agenda 2030 in alle landen, en anderzijds in te zetten op de internationalisering van de Vlaamse lokale besturen.

3. Het concept ‘SDG partnerschappen’

Het concept van de SDG-partnerschappen werd uitgewerkt door ANCB, RALGA, VVSG en de stuurgroep. Om inspiratie op te doen en te leren uit de ervaring van anderen is er van dichtbij gekeken naar andere concepten van internationale samenwerking uit andere landen, zoals connective cities, Connect, Municipal Partnerships for Sustainability van Engagement Global, ICLT, enz. De SDG-partnerschappen is een experiment. Het voorliggende concept van de SDG-partnerschappen kan dan in de looptijd van het programma nog verder verfijnd en aangepast worden in samenspraak met alle betrokken actoren en gemeenten.

3.1. Looptijd & timing:

SDG-partnerschappen zijn partnerschappen van **beperkte duur** tussen Vlaamse lokale besturen en steden & gemeenten uit landen uit het globale Zuiden. Deze beperkte duur komt overeen met een periode van maximaal **2 jaar** per partnerschap. In de experimentele periode van 2022 tot 2026 ligt de focus op samenwerking met lokale overheden uit Benin en Rwanda.

Gezien de lokale verkiezingen in België in oktober 2024, stelt de stuurgroep vast dat het moeilijk zal zijn voor Vlaamse gemeenten om te kunnen instappen in een SDG-partnerschap in 2024. Om weg te blijven uit de drukke planningsjaren voor het volgende DGD-programma 2025-2026, zal er in beide landen een oproep en opstart gebeuren in 2023 (of begin 2024). In voorjaar 2024 willen we de opstart doen in zowel Rwanda als Benin.

3.2. De SDG’s als kader & thematische afbakening:

Het SDG partnerschap zal focussen op de **gezamenlijke bijdrage aan de Agenda 2030 of SDG’s** en zal vooral bouwen op collega-tot-collega uitwisseling, waarbij extra aandacht geschonken wordt aan het zichtbaar maken van het **leerproces** in beide gemeenten. Door intensief thematisch samen te werken met een selecte groep van *peers* verwachten we dat de SDG-partnerschappen lokale ambassadeurs voor internationale samenwerking zullen voortbrengen en in heel wat gevallen een opstap kunnen zijn voor langdurige internationale samenwerking.

Eén van de zaken die vaststaat is het algemene kader van deze partnerschappen, namelijk de bijdrage tot de **agenda 2030 en de SDG's**. Daarom kreeg deze werkvorm de passende 'titel' – SDG partnerschappen mee. Het kader van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen is echter heel breed. Wij geloven dat we dergelijke kort lopende partnerschappen thematisch moeten afbakenen, vb. focus op één van de SDG-principes, SDG-doelstellingen of zelfs op een subdoelstelling van één van de SDG's. Een thematische afbakening zal volgens ons bijdragen aan de effectiviteit van deze kortlopende projecten. Een thematische keuze zal bijdragen aan een groter gemeenschappelijk begrip waarover de uitwisseling moet gaan en biedt meer kansen voor wederkerig leren. Bij het afbakenen van thema's lijkt het ons als koepelvereniging ook interessant binnen onze eigen werking te analyseren waar collega's van de **VVSG** (en de zusterverenigingen?) vanuit hun **expertise** aan kunnen en willen bijdragen.

Het voorstel van de stuurgroep is om binnen het programma te experimenteren met deze thematische **afbakening en focus**. Zo is het voorstel om in **Rwanda** te werken rond het thema 'burgerparticipatie'. Dit is ook het thema waarrond wordt gewerkt binnen het GloBe programma 2022-2026 tussen de VVSG & RALGA. Het voorstel van de stuurgroep is om in **Benin** te werken met een eerder open oproep waarbij de focus eerder zal liggen op één van de 5 pijlers van de agenda 2030, namelijk **'welvaart'**. Hieronder vallen enkele thema's/SDG's, zoals energie (SDG 7), waardig werk (SDG 8), innovatie & industrie (SDG 9), ongelijkheid (SDG 10) en duurzame gemeenschappen (SDG 11). Kandidaat-gemeenten zullen dan zelf kunnen aangeven rond welke meer specifieke thema's ze graag uitwisselen met een partnergemeente. Hierbij zullen de koepelverenigingen VVSG en ANCB samen met de stuurgroep lokale besturen uit Vlaanderen & Benin 'matchen' op basis van hun interesses.

3.3. Keuze voor lokale besturen:

Deelnemende lokale Rwandese besturen zullen in de eerste plaats de twee districten zijn waarbinnen het GLoBe-programma actief is, namelijk Karongi en Bugesera. Daarnaast werden ook het Gatsibo en Nyanza district toegevoegd. Districten uit Rwanda is het bestuursniveau dat gelijkaardige competenties heeft als Vlaamse steden en gemeenten. In Benin wordt binnen het GLoBe programma gewerkt rond gender en de versterking van de lokale economie. De werking rond de versterking van de lokale economie gebeurt binnen 5 bestaande stedenbanden. De werking rond gender vanuit onze zustervereniging ANCB richt zich tot deze 5 stedenbanden en 11 andere lokale besturen in Benin. Wat betreft de keuze van partnergemeenten werd besloten om in Benin te focussen op de gemeenten waar het ANCB-VVSG programma mee samenwerkt, maar die nog geen stedenband hebben.

3.4. Budget:

Het totale budget dat per SDG-partnerschap werd voorzien bedraagt 35.000 €. Wij geloven dat een **gelijke verdeling van dit budget** tussen een Vlaamse partner en een partner uit het globale Zuiden meer interactie en gelijkwaardigheid kan opleveren. Gezien de relatief beperkte omvang van het budget en de primaire focus van de partnerschappen op **uitwisseling**, is het grootste deel van het budget voorzien voor uitwisseling en ontmoeting via wederzijdse werkbezoeken, deelname aan conferenties, enz. Na het eerste jaar kan in overleg worden beslist waarvoor het resterende budget nog kan worden gebruikt. Er kan de keuze worden gemaakt om verder in te zetten op uitwisseling (werkbezoeken), maar ook kan worden ingezet op **communicatie** (sensibilisering) en/of een **kleinschalig experiment/project** in de betrokken gemeenten dat het mogelijk maakt om een groter deel van het lokaal bestuur te bereiken en betrekken.

3.5. Multiactorenaanpak:

Een ander belangrijk aspect dat we graag zouden toevoegen aan deze partnerschappen is de **'multiactorenaanpak'**. Dit partnerschap mag niet bij één persoon of dienst terecht komen in de gemeente. Hierbij moet voldoende aandacht worden besteed aan de politieke betrokkenheid en het politiek draagvlak. Daarom lijkt het ons een goed idee om te werken met een interne stuurgroep met een brede samenstelling van actoren.

Daarnaast is het ook belangrijk om andere actoren van buiten het lokaal bestuur te betrekken. Het kan hier gaan over actoren uit het middenveld, private actoren, academische wereld, We geloven dat een ruimere betrokkenheid een impact heeft op versterkt sociaal kapitaal en heeft een invloed op de draagkracht en duurzaamheid van het project.

3.6. Netwerkbenadering:

Verder werkend op de multiactorenaanpak willen we ook graag uitwisseling tussen de partnerschappen Zuid-Zuid, Noord-Noord en Noord-Zuid stimuleren en faciliteren via uitwisselingsmomenten. Om het leren te versterken rond 1 thema, denken de VVSG, ANCB en RALGA erover na om binnen eenzelfde oproep naar geïnteresseerde gemeenten alle partnerschappen rond hetzelfde thema te laten werken. Door de partnerschappen in een netwerk te verzamelen, kan men ook binnen een bredere groep van gemeenten van elkaar leren. Het SDG partnerschap gaat dan niet enkel over uitwisseling tussen de Vlaamse gemeente en de Beninese/Rwandese gemeente, maar ook over uitwisseling tussen de Vlaamse gemeenten onderling over het thema, tussen de Beninese of Rwandese gemeenten onderling en over de verschillende partnerschappen heen.

Digitale informatiesessies, alsook werkbezoeken zullen tussen de verschillende partnerschappen in één land op elkaar worden afgestemd, vb. alle Beninese/Rwandese partnergemeenten komen in dezelfde periode op bezoek bij hun Vlaamse partnergemeente (en vice versa). De VVSG/ANCB/RALGA bieden 1 à 2 dagen gezamenlijk overleg aan bij de werkbezoeken.

3.7. De rol van de VVSG en zusterverenigingen ANCB en RALGA:

Het administratieve beheer zal bij de VVSG en de koepelverenigingen ANCB en RALGA liggen.

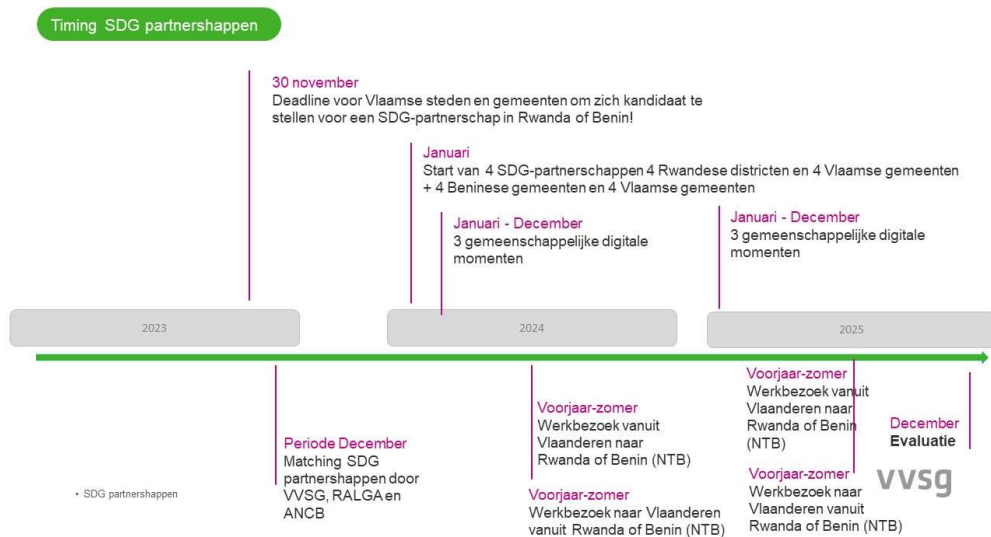
De VVSG wil kennisuitwisseling tussen Vlaamse steden en hun partners faciliteren. Hierbij willen we (indien mogelijk) thematische expertise vanuit VVSG/RALGA/ANCB inzetten om de partnerschappen binnen het geselecteerde thema te ondersteunen. De rol van de VVSG, ANCB en RALGA zal zich toespitsen op:

- De VVSG organiseert een digitale informatiesessie net na de lancering van de oproep (najaar 2023) om potentieel geïnteresseerde gemeenten te informeren over het concept van de SDG-partnerschappen
- Matchmaker (het koppelen van Vlaamse gemeenten met Rwandese/Beninese gemeenten – bij elkaar brengen van partnerschappen)
- Sensibilisering en versterking van deelnemende gemeenten rond de SDG's
- De VVSG, in samenspraak met RALGA & ANCB, organiseert een aantal keer per jaar digitale uitwisselingssessies om de SDG-partnerschappen te begeleiden. Dit zijn gezamenlijke sessies per partnerland (Benin of Rwanda).
- Tijdens deze digitale sessies stimuleert de VVSG in samenwerking met een facilitator uitwisseling binnen en tussen de partnerschappen, maar krijgen de partnerschappen ook 'huiswerk' mee om tussen digitale uitwisselingssessies in op te volgen..
- Tegen het einde van het 2e jaar organiseert de VVSG/ANCB/RALGA een infosessie waarbij aandacht gaat naar duurzaamheid van het partnerschap en het thema. Dit in functie van een mogelijke verderzetting/stedenband met opties voor subsidiëring.
- Begeleiding bij het 1e gezamenlijke werkbezoek aan Benin of Rwanda door de VVSG/ANCB/RALGA
- VVSG/ANCB/RALGA: Organisatie en begeleiding van een gemeenschappelijk thematisch overleg (thematische conferentie) bij werkbezoeken van minimaal 2 dagen. Zo zal bijvoorbeeld wanneer delegaties uit Rwanda op werkbezoek komen naar België er een thematische 2-daagse worden georganiseerd omtrent participatie.

Aanvullend kan de Vlaamse gemeente beslissen om de partnergemeente in zijn of haar eigen gemeente te ontvangen.

3.8. Timing & opvolging

Hieronder een indicatieve voorstelling qua timing:

3.9. Wat verwachten we van een deelnemende gemeente?

- Motivatie om op een **gelijkwaardige basis** uit te wisselen met een partner uit Rwanda rond de sterktes en uitdagingen van hun eigen werking rond participatie
- Openheid om te **leren** van de inbreng van de Rwandese gemeente rond participatie
- Brede **betrokkenheid**, zowel op ambtelijk als politiek niveau bij het SDG-partnerschap, maar ook de motivatie om **andere actoren in de gemeente te betrekken** (vb. middenveld, scholen, bedrijven)
- Deelname aan **digitale omkaderingssessies** (onder begeleiding van de VVSG) (minstens 3 per jaar) en de motivatie om in tussentijd op eigen initiatief actief digitaal uit te wisselen met de partnergemeente
- Bereidheid om met een beperkte delegatie minstens één **werkbezoek** te brengen aan de partnergemeente in Rwanda of Benin + minstens éénmaal de ontvangst te regelen bij een omgekeerd werkbezoek van een delegatie uit Rwanda of Benin aan jouw lokaal bestuur
- **Tijdsinvestering** in het experiment gedurende de looptijd van het experiment (januari 2024 – december 2025). Reken op minstens 5 vaste vergadermomenten in 2024 en 2025 (halve dag) en één werkbezoek van

ongeveer één week per jaar + tussentijdse digitale uitwisseling met je partner op eigen tempo.

- **Feedback aan de VVSG** om het concept van de SDG-partnerschappen bij te sturen en verbeteren
- Het is een pluspunt om als gemeente op heden **geen actieve stedenband** te hebben met een partnergemeente uit het globale Zuiden

Voor de selectie van de deelnemende gemeenten heeft de VVSG een quotering uitgewerkt op basis van de criteria die in deze nota worden vermeld.